

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

11. Quomodo pisces fossiles sub terram venire possint?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

Seneca tamen hæc, ut fabulosa, videtur ridere, dum scribit: *Multa tibi, hoc loco, in mentem venere, quæ urbanè, in re incredibili, fabuloseq; dicas: Non cum retibus aliquem, aut cum hamis, sed cum dolabra ire piscatum. Expecto, ut aliquis in mari venetur. Quid est autem, quare pisces in terram non transeant, si nos maria transimus? Permutabimus sedes. Sunt & argumenta, quæ pisces hos collunt è medio, ut non nemo arbitratur.*

1. *Quo pacto pisces ibi generentur, vel eò per terras penetrent?*
 2. *Cum nullum animal extra suum viuere possit elementum, ad longiusculum tempus, quomodo illi pisces naturam suam exuant, ut extra aquas vivant?* 3. *Quia credibile est, pisces respirare, quæ via aer ad eos ingreditur, ut eos refrigeret?* Responderi potest, Senecæ rem hanc incredibilem fuisse visam & fabulosam, alijs autem compluribus veram. Vni neganti centum testes opponuntur, cui credas? Quin & ipsum Senecam Senecæ obijcio, qui si non fossiles, saltem subterraneos pisces reperiri ipse affirmat. Sed, ut ad propositum reuertar, ait, *accipe argumentum, magnam vim aquarum in subterraneis loculis fertilem sædo situ piscium. Si quando erumpit, affert secum immensam animalium turbam, horridam aspici, ac turpem, ac noxiam gustu. Certè cum in Caria, circa Myndum urbem talis exilisset vnda, perière, quicumque illos ederant pisces, quos ignoto, ante eum diem, calo nonus amnis ostendit. Nec id mirum, erant enim pingua, & differa, ut ex longo otio corpora; ceterùm inexcitata, & in tenebris saginata, & lucis expertia, ex qua salubritas ducitur. Quid si hæc sub terris vnda fuisset exsiccata, nonnè pisces inibi vel viui, vel mortui mansissent?*

Nam ut allatis rationibus satisfiat, si 1. quæritur: *Quo pacto pisces ibi generentur, vel eò per terras penetrent?* Ex illo ipso vel Aristotelis, vel Theophrasti libello de mirandis audicionibus responsum accipimus; ait enim. *Circa Liguriam, in Mastiliensium agro stagnum quoddam reperiri afferunt, quod ebullire, ac aquas superfundere aiunt, tantamq; piscium copiam eicere, ut nec credere dignum sit. Cum vrò Etesia efflant, terræ puluerem super se obducit, eumq; talem illic procreat, ut superficiem eius, ceu solum, firmet. Ceterùm indigena tridente id interrumpunt, & quotquot*

O o o o

pisces

X.

Senec. Natural. qq. lib. 3. c. 17.

Franc Ferd. de Corduba in Didalcal. cap. xi.

Senec. Nat. qq. l. 3. c. 19.

XI.

Aristot. lib. de admirand. audit. c. 87.

Strabo lib. 4.
Geograph.

Polyb. lib. 54.
hist. Athen.
lib. 8, c. 1.

pisces voluerint promptè excipiunt. Quod si hoc testimonium vacillat, ob illa verba: *ut nec credere dignum sit*, Strabonem adiuuamus: *E Pyrena fluunt Roscyno, ait, & Illybernis, uterque orbem habens cognominem. Roscynoni etiam lacus est propinquus, ac paulò supra mare locus aquosus, plenus salinarum, is etiam fossiles habet mugiles; ubi enim duos aut tres pedes foderis, immisso in aqua limosam tridente, configere licet piscem eum iusta magnitudinis, in alitur limo sicut anguilla.* Certè ut nemo negare potest, pisces à glacie, tempore hiemali, intercipi, ita proteruum est, inficiari, pisces ab arenis aut limo obrui. Ita Polybius, planitiem esse, inquit, post Pyrenem, ad Narbonem usque fluvium, per quam Illybernis, & Roscynus ciuitates à Celtis conditas eiusdem nominis alluentes defluunt, in qua pisces sint effossi. Habet autem hac planities terram exolutam, multumq; gramen innatum. Subter terra est sabulosa ad duas vel tres vlnas, sub qua aqua inuenitur, qua à fluminibus aberrauit, in qua pisces sub terra discurrunt per riuos ipsi cibi gratia: quia graminis radicibus mirum in modum delectantur, totam planitiem idcirco pisces subterranei occuparunt, quos excauantes capiunt. Hæc Polybius. Et apud Athenæum, Democritus: *Opus est autem, inquit, ut vos etiam pisces, effossos dictos, in obsonium parum capiat, qui nascuntur in Heraclea, & apud Tinum Milesiorum coloniam; de quo scribit Theophrastus. Hic idem Philosophus de piscibus, in glacie, per hiemem compactis, qui non prius sentiunt, aut mouentur, quam in ollas coniecti coquantur. Illud proprium est, quòd præter hos, ijs piscibus accidit in Paphlagonia, qui effossi dicuntur: nam in profundum, in ijs locis excauari, inquit, qua neque fluiorum, neque calidarum aquarum habeant fluxus, piscesq; ibi viuos inueniri.*

XII.

Sed hinc nascitur altera quæstio, Quomodo hi pisces extra suum elementum viuere; & tertia, Quomodo intra terram respirare possint? Ad tertiam facilis est responsio. Si enim (ut aduersarij volunt, & se demonstrare putant) certius est, pisces omnino non respirare, nullo aëre ad respirandum indigent. Quòd si autem sub glacie suffocati pisces ostendunt, illos aëre indigere, multa dici possunt. Nam sicut urinatores spongiam oleo imbutam in os induunt, quando sub aquis sunt;